

Florentina Sâmihăian
Sofia Dobra
Monica Halaszi
Anca Davidoiu-Roman
Horia Corcheș

Limba și literatura română

Caietul elevului

Clasa a VI-a

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
Unitatea I. În familie, acasă	
Lectură	
Textul narativ literar în proză	8
Limbă română	
Cuvântul. Sinonimele și antonimele	14
Sensurile cuvintelor	16
Omonimele. Cuvintele polisemantice	18
Diftongul. Triftongul. Hiatalul	20
Despărțirea în silabe	22
Redactare	
Redactarea unei narațiuni la persoana I	24
Evaluare	28
Unitatea II. Printre colegi și prieteni	
Lectură	
Textul narativ literar în proză. Momentele subiectului	32
Limbă română	
Verbul	38
Modul conjunctiv	40
Modul condițional-optativ	42
Posibilități combinatorii ale verbului. Predicatul nominal	44
Subiectul	46
Complementul. Prepoziția	48
Redactare	
Rezumatul	50
Evaluare	54
Unitatea III. Dincolo de ferestre	
Lectură	
Textul descriptiv literar în versuri	58
Epitetul. Versificația	62
Textul multimodal	66
Limbă română	
Substantivul	68
Cazul nominativ	70
Cazul acuzativ. Complementul direct. Complementul prepozițional	72
Cazul acuzativ. Circumstanțialele. Atributul	74
Cazul dativ. Complementul indirect	76
Cazul genitiv. Articolul genitival. Posibilități combinatorii ale substantivului	78
Cazul vocativ	80

Redactare

Descrierea unui peisaj	82
----------------------------------	----

Evaluare	86
---------------------------	----

Unitatea IV. Popasuri cu tâlc

Lectură

Textul narativ literar în versuri	90
---	----

Limbă română

Pronumele personal și pronumele personal de politețe (actualizare)	96
--	----

Posibilități combinatorii ale pronumelui	98
--	----

Pronumele reflexiv	100
------------------------------	-----

Numeralul	102
---------------------	-----

Redactare

Inserarea unor secvențe descriptive într-o narațiune	106
--	-----

Evaluare	110
---------------------------	-----

Unitatea V. Călătorii de tot felul

Lectură

Textul narativ literar	114
----------------------------------	-----

Limbă română

Adjectivul (actualizare)	120
------------------------------------	-----

Posibilități combinatorii ale adjectivului	122
--	-----

Redactare

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă	124
---	-----

Evaluare	128
---------------------------	-----

Unitatea VI. Spre lumi virtuale

Lectură

Textul descriptiv literar în proză	132
--	-----

Textul argumentativ	138
-------------------------------	-----

Limbă română

Adverbul. Felurile adverbului. Funcții sintactice	142
---	-----

Sintaxa (recapitulare)	144
----------------------------------	-----

Redactare

Textul explicativ	146
-----------------------------	-----

Evaluare	150
---------------------------	-----

Anexe

Bareme de corectare a testelor	155
--	-----

Fișe de autoevaluare	161
--------------------------------	-----

Unitatea I. În familie, acasă

Textul narativ literar în proză

1. Citește povestirea următoare pentru a afla continuarea aventurilor păianjenului care se crede Spiderman. Pentru ca lectura să fie mai palpitantă, oprește-te de fiecare dată când textul se întrerupe și fă o predicție privitoare la ce se va întâmpla în continuare.

Aventurile lui Spiderman în grădină

de Adina Popescu

Micul păianjen care nu părăsise niciodată casa mare și veche în care se născuse s-a trezit de unul singur pe aleea din grădină. Tocmai fusese alungat de Maria, fetița în camera căreia locuise, iar acum nu știa încotro să se îndrepte. Era toamnă și, deși soarele nu mai încălzea cu putere, lumina lui îl orbea. Așa a descoperit că prefera întunericul de pe raftul cu multe cărți, unde își țesea, de obicei, pânza. „Da, trebuie mai întâi să găsesc un cotlon întunecat unde să mă pot gândi în liniște la ce-i de făcut!” Cu alte cuvinte, voia să tragă un pui de somn, fiindcă atunci când păianjenii își propun să se gândească pe îndelete la ceva sau să rezolve o problemă importantă, adorm și trag la

aghioase câteva ore, uneori sforăind ușurel. Însă un cotlon întunecat nu se vedea pe nicăieri, peste tot era doar lumină, soarele acela nesuferit strălucea pe cer, fără să se sinchisească de necazurile lui.

Dintr-o dată, păianjenul a auzit ...

2. Când și unde este plasată întâmplarea? Încercuiește cu roșu cuvintele care indică anotimpul și momentul zilei și cu verde pe acelea care indică spațiul.
3. Ce diferență observi între acest fragment și textul *Un păianjen care se crede Spiderman*, în privința naratorului și a persoanei la care se narează?

.....

.....

4. Care este problema pe care păianjenul trebuie să o rezolve?

.....

.....

5. Completează primele două coloane din tabelul predicțiilor. După ce vei citi continuarea, întoarce-te la acest tabel și completează și ultima coloană.

Ce anticipezi că se va întâmpla în continuare? Cine apare și cum se va purta cu păianjenul?

Pe ce-ți bazezi predicția?

Predicția ta a fost confirmată de text?

Dintr-o dată, păianjenul a auzit un bâzâit ca de elicopter, apoi o voce la fel de bâzâită i-a strigat:

— La o parte!

Și-a acoperit repede capul cu toate cele opt piciorușe, de frică să nu se prăvălească ceva peste el și să-l facă una cu pământul.

Dar nu era decât o albină. Păianjenul mai văzuse albine pe fereastra camerei Mariei, dar niciodată una atât de mare. Albina asta era uriașă. „Cred că e doar supraponderală... adică, grasă... uite ce burtă are!” – și-a zis păianjenul, care era cât un sfert din albină și destul de suplu de la exercițiile lui zilnice de cățărăt și de acrobație. Însă cel mai mult l-a fascinat la albină nu mărimea ei, ci acul. „Păi, dacă aș avea eu acul ăla, aș putea să-mi fac o sabie și să mă joc de-a regele Arthur din *Cavalerii Mesei Rotunde*“, a gândit păianjenul, apoi și-a amintit că mai mult îi plăcea să se joace de-a Spiderman. Ce-i drept, citise multe cărți și reviste de benzi desenate pe care le găsisese în camera Mariei și, ca să nu se mai simtă atât de singur, se prefăcea că era unul dintre eroii care aveau parte de tot soiul de aventuri.

— Bună ziua, doamnă albină, a început el politicos, fiindcă tot din cărți învățase și bunele maniere. Ce zi frumoasă!

— Este, într-adevăr, a zis albina, fără să se mai obosească să răspundă la salut. Dar cine a vorbit?

— Dați-mi voie să mă prezint... sunt un păianjen, zis și Spiderman!

— Spaidăr, ce? a făcut albina. Hm, mă rog... n-am auzit!

— Vreți să vedeți, ca să vă convingeți? a întrebat plin de speranță păianjenul, care de mult își dorea niscaiva spectatori care să-l aplaude când se dădea huța pe firele lui lungi și lipicioase, pe care le arunca iscusit.

N-a mai așteptat o confirmare din partea albinei, și-a scos firul său preferat din buzunar – o bunățate de fir, zdravăn și meșteșugit – și l-a aruncat spre corola unei margarete. Apoi, cât ai zice Spiderman, s-a cățărăt pe fir în sus, l-a strâns cu grijă și l-a aruncat din nou. Firul s-a prins de spinul unui trandafir, păianjenul a alunecat pe el la vale, apoi a rămas suspendat cu capul în jos.

— Vă place? a întrebat-o pe albină, așa atârnat cum era.

— Ce să-mi placă?! i-a răspuns țâfnos doamna albină. Unii nu-și văd capul de treabă, iar alții se cred la circ.

Două buburuze au trecut în zbor și s-au uitat la păianjen cu mirare.

— De când au băgat tiroliană în grădină? a întrebat una.

— Nu știu, dragă, dar nu e de mine. Numai când mă uit, mă apucă palpațiile, i-a zis prietena ei. Și nici nu cred că e tiroliană, e *bungee jumping*. Mă ia cu amețeală, soror!

Și și-au văzut de drum.

Păianjenul era dezamăgit – nu primise aplauze și nici nu fusese aclamat la scenă deschisă. Așa că s-a urcat la loc pe fir, l-a strâns cuminte și s-a așezat meditativ pe petala unui trandafir.

Albina era încă acolo, colecta polenul de pe margaretă. Avea două găleți mari pe care abia dacă le putea duce.

— Auziți? a îndrăznit din nou micuțul Spiderman. Dar de acul ăla mai aveți nevoie? Că văd că nu faceți nimic cu el. Nu mi-l dați mie, ca să mi-l fac sabie și să mă joc de-a regele Arthur?

Albina era acum de-a dreptul jignită.

— Fiți atenți ce-i trece prin cap măscăriciului! a exclamat ea. Haide, valea de pe florile mele, mută-ți circul în altă parte... altfel, chem tot stupul și o să ai parte de mai multe ace decât îți poți imagina!

Păianjenul a coborât de pe floare. Un cotlon întunecos în care să se ascundă tot nu se vedea pe nicăieri, ziua era la fel de frumoasă și soarele strălucea de mai mare dragul, iar lui îi venea să plângă. Fusese alungat mai întâi din casă, iar acum îl alunga și albina asta grasă și mofluză. Nu exista niciun locșor pe lume și pentru el.

6. Ce personaje apar în acest fragment?

.....

.....

Respect pentru oameni și cărți

7. Precizează cum se comportă albina față de păianjen și notează ce părere ai despre atitudinea ei.

.....

.....

.....

8. Ai citit legendele despre regele Arthur și Cavalerii Mesei Rotunde? Documentează-te și notează cum se numea sabia lui Arthur.

.....

9. De ce este dezamăgit păianjenul?

.....

.....

10. Gândește-te la ce s-ar putea întâmpla în continuare. Completează primele două coloane din tabelul predicțiilor. După ce vei citi continuarea, întoarce-te la acest tabel și completează și ultima coloană.

Ce anticipezi că se va întâmpla? Va continua păianjenul să caute un loc al lui? Va renunța? Va apărea alt personaj care-l va ajuta? Cine?	Pe ce-ți bazezi predicția?	Predicția ta a fost confirmată de text?

— N-o băga în seamă pe albină! s-a auzit un glas tot de sus, iar păianjenul a ridicat din nou capul. N-a văzut decât o petală albă de trandafir care zbura, ba nu era o petală, era un fluture. Cred că muncește prea mult și de la asta i se trage! a continuat fluturele. E mereu stresată și nervoasă.

— Tu nu muncești? a întrebat cu o voce mică păianjenul, parcă lipsit de orice chef să intre în vorbă cu cineva.

— Eu, să muncesc?! a zis surprins fluturele. Eu n-am nicio treabă. Sunt balerin, prim-solist.

Fluturele s-a apropiat mai mult și atunci a observat păianjenul că, într-adevăr, purta niște cipici de balet. Ca să-i demonstreze, a făcut câteva piruete pline de grație prin aer.

— Ia zi-mi, cum de-ți reușesc șmecheriile alea de mai devreme? E vreun talent special?

— Nu-i niciun talent, a bombănit păianjenul. Pur și simplu sunt ca Spiderman... ai auzit de el? a mai întrebat, plin de speranță.

— Este cu siguranță un nume bun de scenă, a răspuns gânditor fluturele. Știi ceva? Aș putea să te ajut. Am un impresar foarte bun, el l-a lansat și pe greier, care are acum

concerte în toată grădina, *sold out* până la primăvară. Greierul e o vedetă, îți zic eu. Impresarul ăsta ar putea să te facă faimos și pe tine.

Păianjenul nu prea știa ce era acela un impresar, însă cuvinte ca „vedetă“ sau „faimos“ îi erau cunoscute și îl umpleau de entuziasm. Sigur că și-ar fi dorit să fie „faimos“ și „vedetă“, exact ca adevăratul Spiderman, așa că i-a spus fluturului că ar da orice să-l întâlnească pe impresar.

— Vezi tu cireșul ăla de la poartă? Vino în cinci minute la scorbura de lângă creanga aia un pic lăsată, bine? a mai spus fluturele și și-a luat zborul în direcția pe care i-o indicase.

11. Ce părere ai despre gestul fluturului față de păianjen? De ce crezi că se comportă fluturele așa?

.....

.....

Respect pentru oameni și cărți

- 12.** Compară comportamentul albinei și al fluturului față de păianjen și notează trăsăturile opuse ale acestora.
- .....
- .....

- 13.** Crezi că păianjenul va reuși să-și împlinească visul de a deveni „vedetă”? Completează primele două coloane din tabelul predicțiilor. După ce vei citi continuarea, întoarce-te la acest tabel și completează și ultima coloană.

Ce anticipezi că se va întâmpla? Va reuși păianjenul să obțină ce-și dorește?	Pe ce-ți bazezi predicția?	Predicția ta a fost confirmată de text?

Păianjenul a întins vreo două fire, a săltat un pic, apoi aproape că a zburat pe deasupra grădinii. În mai puțin de cinci minute, era deja în fața scorburii unde se adunaseră deja și alte făpturi. Toate îl așteptau pe impresar și visau cu ochii deschiși la o carieră artistică de succes. În afară de fluturi, mai erau vreo două fluturașe balerine, destul de sfioase, o omidă care era o contorsionistă desăvârșită, o viespe care dresase niște purici și un țânțar sfrijit care purta țanțoș un costum de Superman.

— Tu, da, ție mai îți dau o șansă, ție îți pot aranja un mic show, tu, până nu treci mai

întâi pe la sală, ca să faci mușchi, n-ai cum să fii Superman!

Misteriosul impresar tocmai își făcuse apariția și trecea prin fața fiecăruia. L-a scos pe țânțar din rând, apoi s-a oprit în fața micului păianjen, care rămăsese cu gura căscată.

— Tu cine ești și ce știi să faci? l-a întrebat cu severitate.

— Păi... sunt Spiderman!

— Imposibil, doar eu sunt Spiderman! a exclamat impresarul care era... un păianjen, de două ori mai mare și mai în vârstă decât noul venit.

- 14.** Cum ți se pare că se poartă impresarul cu insectele doritoare de o carieră artistică? Subliniază în text secvențele care se referă la comportamentul acestuia.
- .....

- 15.** Cum explici atitudinea lui față de micul Spiderman?
- .....
- .....

- 16.** Crezi că păianjenul cel mare îl va ajuta? Completează primele două coloane din tabelul predicțiilor. După ce vei citi continuarea, întoarce-te la acest tabel și completează și ultima coloană.

Ce anticipezi că se va întâmpla? Va reuși micul păianjen să obțină ce-și dorește?	Pe ce-ți bazezi predicția?	Predicția ta a fost confirmată de text?

*

Ne-am uitat unul la altul o vreme. Eu eram speriat și timid, dar Spiderman cel mare mi-a zâmbit cu îngăduință. Mi-a spus că pot să fiu și eu Spiderman, dar mi-a propus un alt nume de scenă, Spiderkid. Ce să zic? Am acceptat, firește. Că doar nu eram fraier să nu mă bucur că mi-am

găsit de-acum o nouă familie. Unde mai pui că am intrat într-o lume de artiști! Și, fericit cum eram, am îndrăznit să-l rog pe Spiderman cel mare să îmi promită că dacă găsim ace din alea mari de albine, putem să ne jucăm de-a Cavalerii Mesei Rotunde. El ar fi, normal, regele Arthur, iar eu, cavalerul.

17. Cum ți se pare finalul textului? Te așteptai la un alt deznodământ?

.....

.....

.....

18. Câte predicții corecte ai făcut?

.....

19. Ce părere ai despre dorința păianjenului de a se juca de-a Cavalerii Mesei Rotunde? Citește informațiile de mai jos despre legendele privitoare la acești cavaleri și formulează apoi un răspuns.

„Idealul cavaleresc datează încă de la sfârșitul secolului al V-lea și începutul secolului al VI-lea; astfel, regele britanic Arthur, erou semilegendar, a luptat împotriva invadatorilor saxoni. Destinat măreției de ursitoarele din Avalon, el este regele legitim al întregii Anglii și reprezintă idealul cavaleresc atât în război, cât și pe timp de pace.

Sub domnia lui benefică, Anglia se bucură de o perioadă de 12 ani de pace și prosperitate, vreme în care cavalerismul ajunge la apogeu. La castelul său din Camelot, Arthur îi convoacă în jurul Mesei Rotunde pe curajoșii și credincioșii cavaleri ai regatului său, precum Lancelot, Gawain, Percival. Vrăjitorul Merlin îi învață să se abțină de la crime, cruzimi și violențe, să evite trădarea, minciuna și necinstea, să

fie miloși și, mai presus de toate, să apere, să protejeze și să respecte femeile. Cavalerii pleacă de aici să civilizeze lumea cunoscută de ei, se luptă cu dragoni, giganți și alte forțe ale răului în castele bântuite de fantome, păduri întunecate și grădini fermecate.”

După <http://www.descopera.org/regele-arthur-si-cavalerii-mesei-rotunde/>

20. De ce crezi că, în finalul textului, autoarea introduce în scenă naratorul păianjen și renunță la narațiunea la persoana a III-a?

.....

.....

.....

21. Rescrie primul fragment al textului la persoana I, din perspectiva micului păianjen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

22. Compară textul tău cu fragmentul narat la persoana a III-a. Care ți se pare că poate capta mai bine atenția cititorului? Explică.

.....

.....

23. Compară, de data aceasta, finalul textului, narat la persoana I de păianjen, cu varianta de mai jos, rescrisă la persoana a III-a. Ce variantă preferi? Explică.

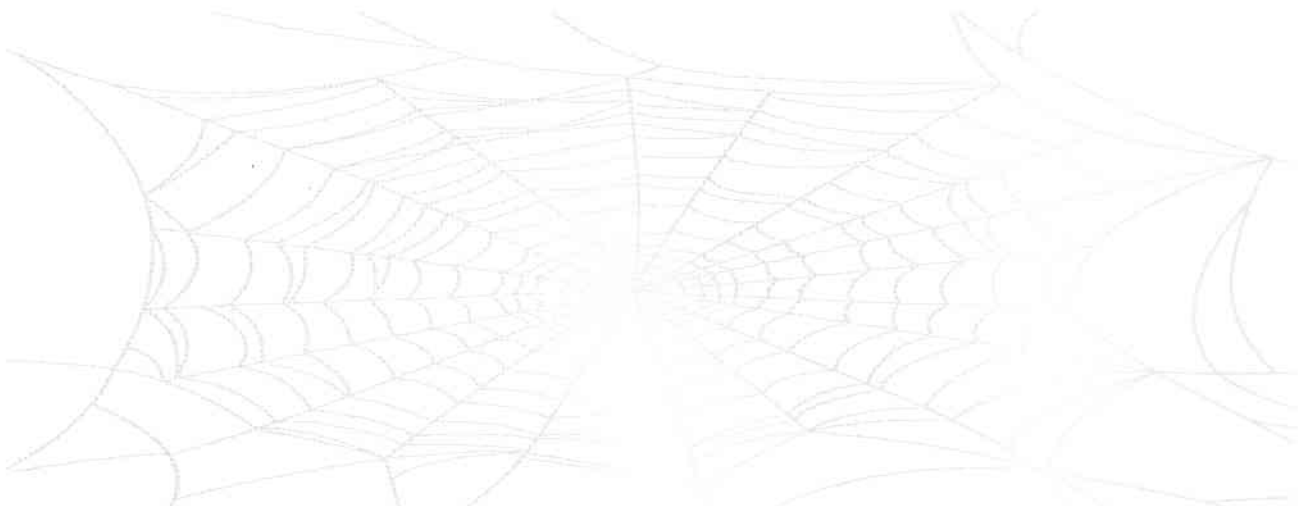
Cei doi s-au privit pentru o vreme. Cel mic era speriat și timid, cel mare i-a zâmbit cu îngăduință.

— Bine, poți să fii și tu Spiderman, a zis într-un târziu. Dar trebuie să-ți găsim un alt nume de scenă... Chiar de mâine o să începi antrenamentele cu mine! Ce zici de „Spiderkid“? Știi, ca-n filmul ăla, *Karate Kid*, l-ai văzut, nu?

Micul păianjen a încuviințat repede, era fericit – nu doar că-și descoperise un rost pe lume, dar avea de acum o nouă familie și intrase într-o lume de artiști.

— Domnule Spiderman, a îndrăznit el, după ce și-a dres glasul. Dacă găsim și niște ace din acelea mari de albine, tu poți să fii regele Arthur și eu cavalerul Mesei Rotunde, ce zici? Vrei?

24. Crezi că păianjenul și-a găsit, în final, o familie? Va fi fericit de-acum încolo? Scrie, în pânza de păianjen, finalul pe care ți l-ai dori pentru micul Spiderman. Poți folosi persoana I sau persoana a III-a.

Respect pentru oameni și cărți

Cuvântul. Sinonimele și antonimele

1. Notează trei substantive care numesc elemente reprezentate în imaginea alăturată. Precizează care este forma (învelișul sonor) și conținutul (sensul) acestora.

.....
.....

.....
.....

.....
.....

2. Colorează cu albastru unul sau mai multe sinonime din lista de mai jos, potrivite pentru adjectivul *senin* în contextul: *Imaginea înfățișează un cer senin.*

• albastru • clar • curat • limpede • pur • străveziu • frumos • însorit • luminos

3. Notează câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte:

4. Găsește câte două sinonime și antonime pentru următoarele cuvinte:

Cuvinte	Sinonime	Antonime
bucurie		
cunoscut		
a pleca		

5. Scrie un scurt text narativ despre vacanță în care să folosești cel puțin șase cuvinte din tabelul de la exercițiul 4.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Propune câte un sinonim și un antonim pentru următoarele expresii:

Expresii	Sinonime	Antonime
zgârie-brânză		
pierde-vară		
a tunat și i-a adunat		
a fi într-o ureche		

7. Redactează un dialog amuzant între doi copii de vârsta ta, în care să folosești expresiile date în tabelul de la exercițiul 6.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Indică sinonimul potrivit pentru sensul contextual al verbului *a face* în exemplele de mai jos.

- a. Doi și cu doi fac patru. ....
- b. M-am hotărât să fac o supă. ....
- c. Primăria face un pod nou. ....
- d. Rapidul face drumul până la munte într-o oră. ....
- e. Mărul a făcut în anul ăsta multe mere. ....

9. Înlocuiește cuvintele scrise italic cu sinonimele potrivite în context și notează-le între paranteze.

„Noțiunea de familie nu este un concept static. Definiția familiei *variază* (.....) de la o epocă la alta și dintr-un loc în altul. Familia, definită prin origine, este *văzută* (.....) ca legătura de sânge, locul în care te naști, *locul* (.....) unde se formează individul și istoricul său personal. [...]

Familia este grupul cel mai important dintre toate *grupurile* (.....) sociale, deoarece ea influențează și modelează *individul* (.....). Unii merg chiar mai departe și *susțin* (.....) că acțiunea familiei asupra persoanei este esențială, ea fiind adevăratul laborator de formare a *persoanei* (.....).“

Adaptare după articolul *Familia*, <http://www.scritub.com/sociologie/FAMILIA831791024.php>

10. Propune antonime pentru următoarele cuvinte din textul de la exercițiul 9:

static ..... important .....

departe ..... adevărat .....

11. Găsește câte un sinonim pentru cuvântul MIC care să înceapă cu fiecare literă a acestuia și alcătuieste câte un enunț cu sinonimele găsite, urmând modelul oferit alăturat pentru cuvântul MARE. Poți consulta dicționarul de sinonime.

M	Este matur, acum a dovedit asta.	M	
A	A făcut un efort apreciabil.	I	
R	Riscul de inundații este ridicat.	C	
E	Prețul acestei cărți este exorbitant.		

12. Amuză-te, găsind antonime care să rimeze, urmând modelul dat.

Sensurile cuvintelor

1. Citește următorul articol de dicționar și indică sensul pe care îl are de fiecare dată cuvântul scris colorat în enunțurile date.

CUVÂNT, *cuvinte*, s.n. 1. Unitate de bază a vocabularului, care reprezintă asocierea unui sens (sau a unui complex de sensuri) și a unui complex sonor; vorbă. 2. Gând, idee exprimată prin vorbe; spusă. 3. Cuvântare, discurs, conferință. 4. Învățătură, îndrumare, sfat.

- a. Scriitorul a ținut un **cuvânt** impresionant în deschiderea festivalului.
- b. Maria i-a adresat **cuvinte** grele.
- c. E bine să ascuți **cuvântul** părinților.
- d. A găsit în dicționar toate sensurile **cuvântului** „masă”.

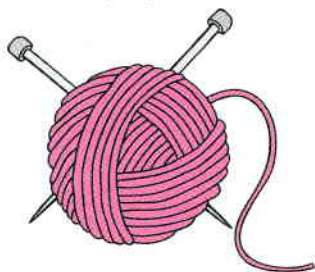
2. Care este sensul de bază al substantivului *cuvânt*, sens cunoscut de toți vorbitorii limbii române? Alcătuiește o propoziție în care să folosești acest sens.

.....

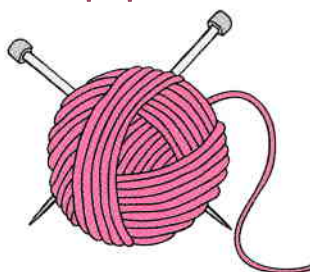
3. Notează, în fiecare ghem, literele corespunzătoare sensurilor cuvântului *fir*.

- a. Pisica s-a încurcat în *firele* ghemului de lână.
- b. Păianjenul Spiderman își folosea *firul* pentru acrobații.
- c. Andrei m-a sunat la telefonul fix și la un moment dat m-a întrebat dacă mai sunt pe *fir*.
- d. *Firul* acțiunii din narațiunea *Aventurile lui Spiderman în grădină* este simplu și te captivează.
- e. Am intrat în florărie și am cumpărat cinci *fire* de lalele galbene.
- f. Mi-e milă de ea, este cât un *fir*.

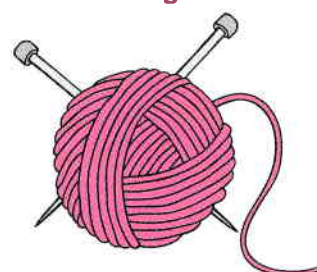
Sens propriu secundar

Sens propriu de bază

Sens figurat

4. Bifează în tabel sensul pe care îl are cuvântul *ac* în exemplele date.

	Sens propriu de bază	Sens propriu secundar	Sens figurat
Alina are un ac de păr nou.			
Acul mașinii de cusut s-a rupt.			
M-am trezit cu senzația că am mii de ace în talpă.			
Acul albinei este conectat la un săculeț mic de venin.			
Ariciul își folosește acele pentru a se apăra.			
Acul invidiei îi înveninează gândurile.			
Acul busolei arată nordul.			

Respect pentru oameni și cărți

5. Scrie câte un enunț pentru sensul propriu de bază, sensul propriu secundar și sensul figurat al substantivelor *ochi*, *floare*, *braț* și *pânză*.

.....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....

6. Identifică, în versurile de mai jos, cuvintele folosite cu sens figurat și precizează la ce se referă acestea.

„Adesea la scăldat mergeam
 În ochiul de pădure,
 La balta mare ajungeam
 Și l-al ei mijloc înotam
 La insula cea verde.”

Mihai Eminescu, *Copii eram noi amândoi*

.....
 .....

„Stupul lor de pe vâlcea
 Stă păzit într-o broboadă
 De trei plopi înalți, de nea,
 Pe o blană de zăpadă.”

Tudor Arghezi, *Stupul lor*

.....
 .....

„În plasa gândurilor mele de lumină
 Ți-am prins imaginea: o viespe
 Subțire-n mijloc, ageră și fină.”

O adiere poate s-o desprindă
 Din luminosul ei hamac.
 Să cadă ca o floare pe fața unui lac,
 Să-i tulbure metalica oglindă.”

G. Topîrceanu, *Păinjișiș*

.....
 .....
 .....

